

Opiskeluhuollon tilannekatsaus

Palvelujen järjestäminen lautakunta
6.11.2024

Hanna Kaunisto, vs. vastuualuejohtaja

Itä UUSIMAA
Östra NYLAND

Hyvinvointialue
Välfärdsområde

Opiskeluhuollon lainsäädäntö

Kuraattorit, psykologit ja koulu- ja
opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluhoolto

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Ensisijaista
Ehkäisevää

Yhteisö

Osallisuus
Hyvinvointia tukeva
toimintakulttuuri
Terveiden
edistäminen

Ympäristö

Terveellisyys
Turvallisuus
Esteettömyys

Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Ehkäisevää
Tukea antavaa

Opiskeluhoolto- palvelut

Kouluterveydenhuolto
Opiskeluterveydenhuolto
Psykologipalvelut
Kuraattoripalvelut

Monialainen
asiantuntija-
ryhmä

Erityisoppilaitoksissa
järjestettävät
sosiaali- ja
terveyspalvelut

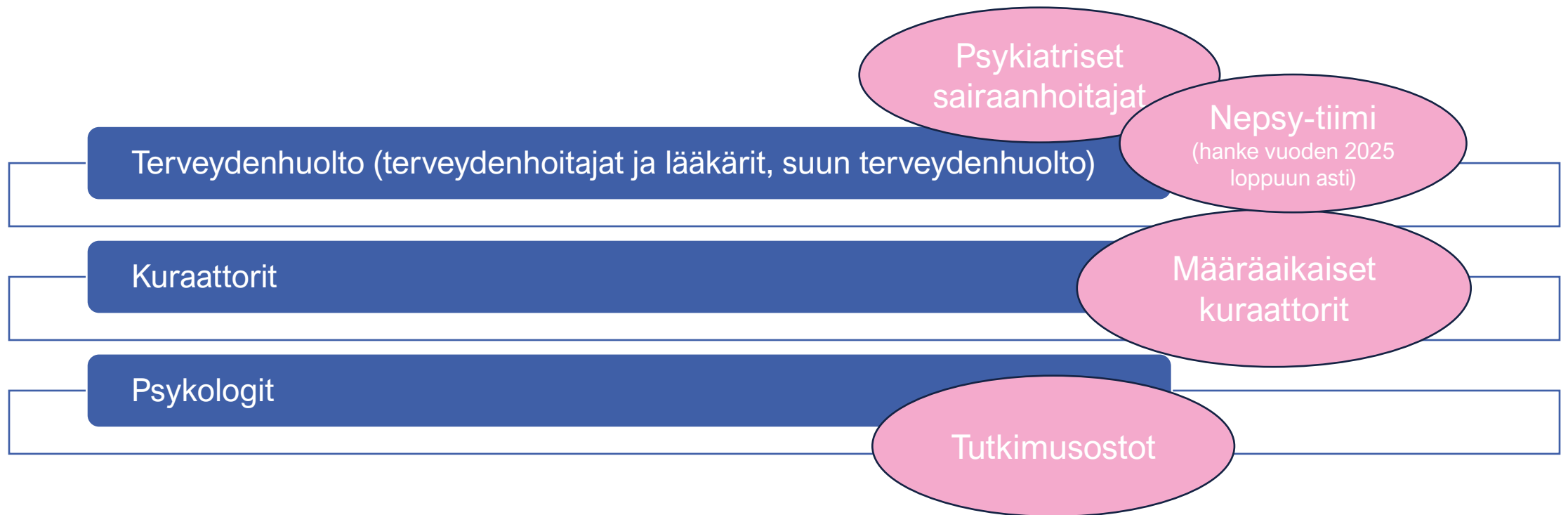
Kuraattorit ja psykologit

- Tehtäviä määrittävät Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 pykälä 9a:
- ”Edellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja psykologi- ja kuraattoripalveluita järjestettäessä saa yhtä kuraattoria kohden olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden enintään 780 opiskelijaa”

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

- Tehtäviä määrittävät: Terveystenhuoltolaki 1326/2010, Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011, Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 8§
- Laissa määritelty mitoitus on suositus:
 - Perusopetus 460 oppilasta/ terveydenhoitaja
 - II aste 570 opiskelijaa/terveydenhoitaja

Opiskeluhuollon kokonaisuus lv 2024-2025

Opiskeluhuollon tilanne lukuina

Lasten ja nuorten määrän kehitys väestöennusteen mukaan

	6-10- vuotiaat 2024	6-10- vuotiaat 2026	6-10- vuotiaat 2028	0-15-vuotiaat Vertailu 2024 vuoteen 2026
Porvoo	2813	2671	2652	8798 -- 8568
Sipoo	1301	1280	1310	4176 -- 4152
Loviisa	581	562	525	1967 -- 1856
Askola	279	240	224	861 -- 788
Myrskylä	77	69	73	251--228
Pukkila	85	69	62	261--242
Lapinjärvi	133	125	102	334-318

0-15-
vuotiaiden
lasten
määrä
vähenee
496
vuoteen
2026

	Toimien määrä	Täyttämättä/tyhjillään	Lakisääteinen mitoitus / suositus	IU:n mitoitus 10/24
Kouluterveydenhoitajat	24	1	460/th	440****
Opiskeluterveydenhoitajat	6,5	0	570/th	615****
Kuraattorit (sis. Esihenkilön)	34*	0	670/kuraattori	515 (huomioitava ylimääräinen resurssi)
Psykologit (sis esihenkilön)	22	10	780/psykologi	1230/psykologi
Koululääkärit	3,5***	1,2	2100/lääkäri	vaje n. 1,2
Opiskeluhuollon lääkärit	0,4	1,7	1800/lääkäri	Vaje n. 1,7
Psykiatriset sairaanhoitajat	5	0	Ei lakisääteisiä	Toimivat koko alueella, asiakas-kriteerit
Nepsytiimi	4 + lääkäri (osa-aikainen)		Ei lakisääteisiä, pilotti 12/2025	Toimivat koko alueella, asiakas-kriteerit

*Sisältää kuusi (6) ylimääräistä ja määräaikaista toimea, jotka perustettu kompensoimaan psykologivajetta

** Ei ole saatu täytettyä rekrytointivaikeuksien vuoksi. Voivat olla kokonaan avoimia toimia tai esimerkiksi vanhempainvapaita

***Koululääkäriresurssi koostuu eri henkilöiden yhteenlasketuista prosessiosuuksista

**** Laskettu puhtaasti oppilasmäärän mukaan, määrässä ei otettu huomioon muut mitoitussuositukseen vaikuttavat tekijät.

Huom. IUHVA:n mitoitukset laskettu kevään -24 oppilastiedoilla

Koulukuraattoriresurssi

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 ohjaa koulukuraattoreiden lakisääteistä toimintaa. Kuraattoripalvelut ovat osa sosiaalihuollon palveluita ja ne toteutuvat lähipalveluina esikouluissa, kouluissa ja oppilaitoksissa.
- Kuraattoripalvelut ovat lakisääteisiä, vapaaehtoisia, maksuttomia ja luottamuksellisia.
- Kuraattori edistää ja tukee lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden oppimista, koulunkäyntiä ja opiskelua, hyvinvointia sekä sosiaalisia valmiuksia ja toimintakykyä.
- Kuraattoripalveluissa on yhteensä 27 vakituista toimea sekä 1 esihenkilön virka. Lisäksi lukuvuodelle 24/25 on kuusi määräaikaista tointa. Kaikki toimet ovat täytettyinä.
- **Lakisääteinen oppilasmaitoitus on 670 ja tällä hetkellä maitoitus IU HVA:lla noin 515 oppilasta/kuraattori.**
- Leimaavaa alueemme kuraattoripalveluille on runsas liikkuminen, koska alueemme koulut ovat eri kokoisia keskenään ja yhdellä kuraattorilla on 1-6 koulua vastuullaan.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon resurssit

- Terveydenhuoltolaki 1326/2010 sekä Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 ohjaavat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lakisääteistä toimintaa
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa yhteensä 30,5 vakanssia (kouluterveydenhuolto 24, opiskeluterveydenhuolto 6,5).
- Kouluterveydenhuolto on lain mukaan terveyttä ja hyvinvointia edistävää palvelua johon ei sisälly sairaanhoitopalveluja.
- Opiskeluterveydenhuollon kokonaisuuteen kuuluu opiskelijoiden terveyttä edistävä ja sairauksia ehkäisevä toiminta, sekä terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Sairaanhoitopalvelut toteutetaan pääosin terveystasemilla. Opiskeluun liittyvät terveystaasteet selvitetään osittain myös oppilaitoksessa opiskeluterveydenhuollossa.
- THL antaa mitoitus-suosituksen, joka on laskettu lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi
- Mitoitus-suositus kuvastaa työn toteuttamiseen tarvittavan työntekijäresurssin minimiä.
- Paikallisesti tulee sopia, miten työntekijäkohtaisissa mitoituksissa huomioidaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon osalta seuraavalla dialla olevat asiat. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella nämä on vielä paikallisesti sopimatta ja näin ollen niitä ei ole voitu vielä ottaa huomioon mitoituslaskelmissa.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon mitoitussuosituksessa huomioitavaa:

- Kouluterveydenhuolto:
 - Useat työskentelypisteet ja työaikana kuljettavat matkat
 - Tulkin käytön tarve tapaamisissa
 - Alueiden sosioekonomiset erot
 - Työskentely useammalla koulutusasteella
- Jos paikallisesti sovitaan, että kouluterveydenhuollossa tehdään myös sairauenhoidollisia tehtäviä, esim. ADHD-diagnostiikka ja kontrollit/lääkekontrollit, on se huomioitava työntekijöiden asiakasmitoituksissa. (THL:n ohjaus 9/2023)
- Opiskeluterveydenhuolto:
 - terveydenhoitaja työskentelee useammassa kuin yhdessä toimipisteessä
 - opiskeluterveydenhuollon käytössä ei ole riittäviä psykologin palveluja
 - paikkakunnalla ei ole toimivaa opiskelijoiden mielenterveyspalvelujen verkostoa
 - terveydenhoitajan työparina ei ole nimettyä opiskeluterveydenhuoltoon perehtynyttä lääkäriä
 - opiskeluterveydenhuollossa ei ole käytettävissä muita terveydenhuollon ja sosiaalihuollon asiantuntijoita, ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden, lukiolaisten tai ulkomaalaisten opiskelijoiden ja opiskelijavaihtoon osallistuvien osuus opiskelijoissa on suuri
 - opiskelijoissa on paljon aikaa vaativia nuoria (syrjäytymisuhan alla olevia nuoria, joille on kasautunut paljon ongelmia)
 - opiskeluterveydenhuollossa tehdään myös kutsuntatarkastukset.

Nepsytiimi

- Nepsytiimissä 2 terveydenhoitajaa, 2 nepsyvalmentajaa (fysioterapeutti ja sosionomi) ja yksi osa-aikainen lääkäri (60%) + ostopalveluna 1 pvä/kk lastenpsykiatrin konsultaatiopäivä
- Hankerahoitus kehittämistyöhön 31.12. 2025 saakka
- Tavoitteena on kehittää Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle ADHD-palveluketjun sekä tarjota tukea varhaisessa vaiheessa nepsy-oireilevalle lapselle ja perheelle.

Nepsytiimi

Toiminnan kuvaus:

- Kun huoli keskittymisestä herää koulussa/kotona, esiselvittelyt tehdään koulussa moniammatillisena yhteistyönä. Nepsytiimi tarjoaa tässä vaiheessa tarvittaessa 1-3 kertaa nepsy-ohjausta ja on konsultoitavissa.
- Mikäli oireilu viittaa ADHD epäilyyn (muut merkittävät syyt oireille on selvitetty ja poissuljettu), perhe on motivoitunut ja haasteet ovat merkittävät, lapsi siirtyy lähetteellä NEPSY-tiimiin.
- NEPSY-tiimissä haasteita ja taustatekijöitä selvitetään lisää, tehdään diagnostiset selvittelyt ja laaditaan hoito- ja kuntoutussuunnitelma.
- Nepsy-tiimissä perheelle/nuorelle tarjotaan psykoedukaatiota (ryhmämuotoisena) ja pyritään optimoimaan tukitoimet. Aloitetaan tarvittaessa lääkehoito ja toteutetaan lääkehoidon optimointi ja alkuseuranta, sekä varmistetaan että kuntoutus käynnistyy. Nepsyvalmennusta tarjotaan tarvittaessa mahdollisuuksien mukaan.
- Muutaman kuukauden alkuseurannan jälkeen lapsen seuranta siirtyy takaisin kouluterveydenhuoltoon, siirron yhteydessä kirjataan suositus jatkoseurannasta.

Psykiatriset sairaanhoitajat

- 5 sairaanhoitajaa
- Työskentelykenttä koko Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, vastaanotot pääsääntöisesti kouluilla
- Palveluohjaus tapahtuu opiskeluhuollon kautta
- Matalan kynnyksen palvelu lievissä mielialaoireiluissa
- Tällä hetkellä palvelua tarjotaan yläkoulun ja II.asteen opiskelijoille (alle 21 vuotta)

**Opiskeluhuollon
toteuttaminen Itä-
Uudenmaan
hyvinvointialueella**

Opiskeluhuollon toteuttaminen

- Alueelle on perustettu syksyllä 2023 opiskeluhuollon alueellinen ohjausryhmä, joka kokoontuu vähintään 4 kertaa vuodessa (muistiot julkaistaan www.italuusimaa.fi)
- Ryhmässä on edustus kaikista hyvinvointialueen kunnista (pienemmät kunnat ovat saattaneet sopia yhteisestä edustajasta)
- Alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma on valmistunut – on laadittu yhteistyössä (käsitelty PJ-lautakunnassa 26.9.2024)
- Ohjausryhmän kokousten lisäksi on järjestetty teematyöpajat Kouluterveyskyselystä (syksy -23) sekä kriisityöstä (lokakuu 24)
- Syksyllä -24 on järjestetty kaksi teams-infoa hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelujen toteuttamisesta
- Hyvinvointialueen edustajat ovat mukana kuntien järjestämistä olevissa yhteistyöryhmissä ja toivovat, että kaikista kunnista kutsutaan mukaan

SORA-lain toteuttaminen

- SORA = Ratkaisuja opiskeluun soveltumattomuuteen
- On oppilaitoksen vastuulla (ammattillinen koulutus)
- *SORA-lainsäädäntö antaa koulutuksen järjestäjälle ja korkeakoululle mahdollisuuden peruuttaa opiskelijan opiskeluoikeus, kun koulutukseen tai ammatissa toimimiseen sisältyy alaikäisen turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Lisäksi SORA-lainsäädäntöön sisältyy säännökset huumausainetestauksesta, joka koskee kaikkea ammatillista koulutusta.*
- Opiskeluhuolto, erit. terveydenhuolto ei ole vastuussa esim. huumetesteistä vaan oppilaitos huolehtii sen itse
- Opiskeluhuolto voi olla oppilaitoksen tukena ko. prosesseissa